A°. 1907. N°. 5.

PUBLICATIE-BLAD.

VERORDENING,

regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het wenschelijk is de verordening van 5 Juli/17 October 1884 (P. B. No. 16), regelende het onderwijs in de kolonie Curaçao, te herzien;

Heeft, na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad, vastgesteld onderstaande verordening:

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1.

1. Het onderwijs in de kolonie wordt onderscheiden in huis- en schoolonderwijs.

2. Onderwijs, gegeven aan kinderen van ten hoogste drie gezinnen gezamenlijk, is huisonderwijs.

3. Ieder ander onderwijs wordt voor de toepassing dezer verordening als schoolonderwijs beschouwd.

Art. 2.

1. De scholen, welke vanwege de kolonie zijn opgericht en uit de koloniale geldmiddelen worden onderhouden, zijn openbare—, de overige zijn bijzondere scholen.

2. Aan bijzondere scholen mogen vanwege de kolonie geene geldelijke bijdrage of eenige andere ondersteuning middellijk of onmiddellijk worden toegekend, dan in de gevallen en onder de voorwaarden in deze verordening genoemd.

3. Gesubsidieerde bijzondere scholen zijn, gelijk de openbare scholen, voor alle kinderen, zonder onderscheid van godsdienstige gezindheid, toegankelijk, en op haar is het bepaalde bij art. 22 toepasselijk.

Art. 3.

1. Geen schoolonderwijs mag worden gegeven in lokalen welke op Curaçao door den stadsgeneesheer en op de overige eilanden door den gouvernements-geneeskundige zijn afgekeurd als schadelijk voor de gezondheid of van onvoldoende ruimte voor het aantal schoolgaande kinderen.

2. De stadsgeneesheer of de gouvernements-geneeskundige spreekt de afkeuring uit bij schriftelijke en met redenen omkleede verklaring en zendt daarvan afschrift, — eerstgenoemde aan den Gouverneur en laatstgenoemde aan den Gezaghebber, —en tenzelfden dage aan den schoolopziener en aan het hoofd der school. Deze kennisgeving wordt op Curaçao door plaatsing in het nieuwsblad, waarin van gouvernementswege mededeelingen worden gedaan, en op de andere eilanden op de ter plaatse gebruikelijke wijze openbaar gemaakt.

3. Bij den Gouverneur kunnen tegen de uitspraak van den stadsgeneesheer of van den gouvernements-geneeskundige in hooger beroep komen :

a. de plaatselijke schoolcommissie ;
b. het hoofd der school ;
c. de eigenaar of bruiker van het lokaal ;
d. de ouders of verzorgers van schoolgaande kinderen.

4. Het beroep moet worden ingesteld binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop het afschrift der verklaring van den stadsgeneesheer of van den gouvernements-geneeskundige ter plaatse is afgekondigd.

5. De Gouverneur geeft aan elk der in beroep gekomen belanghebbenden schriftelijk kennis van zijne beslissing.

6. Hangende den termijn van beroep en tot de eindbeslissing, kan met het geven van onderwijs in het afgekeurde lokaal worden voortgegaan, ten ware de stadsgeneesheer of de gouvernements-geneeskundige om dringende redenen, in zijne verklaring uitdrukkelijk te vermelden, anders mocht hebben bevolen.

7. Indien de stadsgeneesheer of de gouvernements-geneeskundige schriftelijk verklaart, dat het afgekeurde lokaal voldoende verbeterd is, of dat het aantal kinderen genoegzaam beperkt is, kan het onderwijs worden hervat.

Art. 4.

1. Kinderen uit eene woning, waarin eene ziekte heerscht, die bij de verordening van 28/29 Februari 1888 (P. B. No. 2), aangevuld bij die van 29/30 Maart 1901 (P. B. No. 6), onder de besmettelijke ziekten is gerangschikt, zoomede onderwijzers uit zoodanige woning, of die met personen, lijdende aan eene besmettelijke ziekte in aanraking komen, mogen niet op school worden toegelaten, dan nadat eene verklaring van een bevoegd geneesheer is overgelegd, dat de ziekte en het gevaar voor besmetting geweken zijn.

2. Deze verklaring is vrijgesteld van het zegelrecht.

3. Op Curaçao geeft de stadsgeneesheer aan den schoolopziener en op de overige eilanden de gouvernements-geneeskundige aan den Gezaghebber kennis van het voorkomen van besmettelijke ziekte in eene woning waar schoolgaande kinderen zijn.

4. De onderwijzers zijn verplicht, wanneer zij de aanwezigheid van eene besmettelijke ziekte bij een kind veronderstellen, de aandacht van het hoofd der school daarop te vestigen; dat hoofd geeft daarvan terstond kennis op Curaçao

aan den schoolopziener en den stadsgeneesheer, en op de overige eilanden aan den Gezaghebber en den gouvernements-geneeskundige.

5. Wordt de ziekte bij het kind geconstateerd, dan mag het niet op school worden toegelaten.

Art. 5.

1. Niemand mag onderwijs geven, die niet in het bezit is van de bij deze verordening gevorderde bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid.

2. Deze bepaling is niet toepasselijk:

1°. in haar geheel:
op hen, die uitsluitend aan kinderen van één huisgezin onderwijs geven, en

2°. enkel ten opzichte van het bewijs van bekwaamheid:

a. op hen, die van het geven van onderwijs geen beroep maken, zich zonder geldelijke belooning daartoe bereid verklaren en van den Gouverneur vergunning hebben verkregen tot het geven van onderwijs;

b. op hen, die na van hunne bekwaamheid te hebben doen blijken, op voordracht van den schoolopziener van den Gouverneur eene speciale vergunning hebben bekomen, om gedurende hoogstens één jaar onderwijs te mogen geven in een der vakken genoemd bij art. 33 sub *c*;

c. op leerlingen van de normaalschool, in het geval bedoeld bij art. 6, 2e lid dezer verordening;

d. op hen die, krachtens art. 48, op de in dat artikel genoemde scholen onderwijs geven.

Art. 6.

1. Jongelieden van beiderlei kunne mogen in de school als kweekeling worden toegelaten en aldaar behulpzaam zijn, mits zij:

a. hun 17e jaar zijn ingetreden; en

b. in het bezit zijn van eene verklaring van den schoolopziener, dat zij voldoende lager onderwijs hebben genoten en de noodige bedrevenheid in de Nederlandsche taal bezitten.

2. Voor de toelating als kweekeling bij het openbaar onderwijs wordt de machtiging van den Gouverneur vereischt.

3. Leerlingen der normaallessen kunnen door den schoolopziener tijdelijk worden toegelaten om onder persoonlijk toezicht van het hoofd der school werkzaam te zijn.

Art. 7.

1. Ieder, die, zonder daartoe bevoegd te zijn, schoolonderwijs geeft, of huisonderwijs aan kinderen van meer dan één gezin tezamen of die, in strijd met art. 3, in een afgekeurd lokaal dat onderwijs verstrekt, wordt gestraft met eene geldboete van 25 tot 50 gulden. Bij tweede of volgende herhalingen, gepleegd telkens binnen twee jaren nadat de laatste veroordeeling wegens eerste of volgende herhalingen onherroepelijk geworden is, wordt eene geldboete van 50 tot 100 gulden en gevangenisstraf van 8 tot 14 dagen, tezamen of afzonderlijk, opgelegd.

2. Tegen hem, die bij dat onderwijs de grenzen zijner bevoegdheid te buiten gaat, wordt de helft der voormelde straffen uitgesproken.

Art. 8.

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs vervalt voor hem, die bij een eindvonnis is veroordeeld:

a. wegens misdaad;
b. wegens diefstal, oplichting, meineed, misbruik van vertrouwen of aanranding der zeden.

2. Bij ergerlijk levensgedrag van den onderwijzer, of wanneer hij bij het geven van onderwijs leeringen verspreidt, strijdig met de bepalingen dezer verordening of met de goede zeden of aansporende tot ongehoorzaamheid aan de wetten van het Rijk of van de kolonie, kan de Gouverneur hem de bevoegdheid tot het geven van onderwijs bij beschikking ontnemen.

Art. 9.

1. Hij, die de bevoegdheid tot het geven van onderwijs

verloren heeft, kan haar niet terugkrijgen dan in het geval, omschreven in het laatste lid van het voorgaande artikel.

2. In dat geval kan zij hem door den Gouverneur worden teruggegeven.

Art. 10.

1. De Gouverneur kan, den schoolopziener gehoord, gelegenheid geven tot het bijwonen van normaallessen als voorbereiding ter verkrijging van eene onderwijzersakte, indien zich minstens drie leerlingen voor die lessen hebben aangemeld.

2. Dit onderwijs wordt bij besluit geregeld.

Art. 11.

Waar in deze verordening van onderwijzers gesproken wordt, zijn hieronder ook onderwijzeressen begrepen.

Art. 12.

Deze verordening is niet toepasselijk op:

a. hem, die uitsluitend in een of meer der vakken, vermeld in art. 17 onder *l*, *m* en *n*, onderwijs geeft;

b. de scholen, uitsluitend bestemd voor het onderwijs in een of meer dezer vakken;

c. de scholen, waarin geene kinderen boven de zes jaren worden toegelaten en geen ander dan voorbereidend onderwijs gegeven wordt, behoudens dat ook deze scholen onderworpen zijn aan de bepalingen van de artikelen 3, 4 en 54, 2e lid, dezer verordening;

d. militaire onderwijzers en het onderwijs door hen gegeven aan militairen;

e. de scholen in de gevangenissen.

HOOFDSTUK II.

Van het openbaar onderwijs.

Art. 13.

Het onderwijs is verdeeld in lager en meer uitgebreid lager onderwijs, en wordt, behoudens het onderwijs in vreemde talen, zooveel mogelijk in de Nederlandsche taal gegeven.

Art. 14.

1. Het lager onderwijs omvat:
a. lezen;
b. schrijven;
c. rekenen;
d. de eerste gronden der Nederlandsche taal;
e. de beginselen der aardrijkskunde, in de eerste plaats die betreffende de kolonie Curaçao en naaste omgeving, Nederland en Suriname, daaronder begrepen hetgeen klimaat, voortbrengselen en de grondtrekken van de bestuursinrichting aangaat;
f. de beginselen van de kennis der natuur;
g. zingen;
h. de beginselen van het teekenen;
i. voor meisjes bovendien: nuttige handwerken.

2. In de beide hoogste klassen van eene school met zesjarigen cursus kan ook onderwijs in de beginselen van de Spaansche of Engelsche taal gegeven worden.

Art. 15.

1. Het lager onderwijs wordt in de geheele kolonie gratis verstrekt aan kinderen van onvermogende ouders.

2. Voor het geven van dit onderwijs aan andere kinderen kan een, bij besluit vast te stellen, matig schoolgeld worden geheven, waarbij met de mate van gegoedheid der ouders rekening zal worden gehouden.

Art. 16.

1. Indien zich minstens tien leerlingen, die in het bezit zijn van eene verklaring van den schoolopziener, dat zij met voldoenden uitslag lager onderwijs hebben genoten, ter verkrijging van herhalingsonderwijs bij hem hebben aangemeld, zal er gelegenheid daartoe gegeven worden.

2. Dit onderwijs zal naar de plaatselijke behoefte ook andere vakken mogen omvatten dan die in het reeds genoten onderwijs waren opgenomen.

3. Het programma van dit onderwijs wordt jaarlijks door

den Gouverneur, gehoord de plaatselijke schoolcommissie, vastgesteld.

Art. 17.

1. Het meer uitgebreid lager onderwijs omvat:

a. lezen;
b. schrijven;
c. rekenen;
d. stel- en meetkunde;
e. boekhouden;
f. natuurkennis en beginselen der natuurkunde;
g. aardrijkskunde;
h. geschiedenis;
i. Nederlandsche taal;
j. vreemde talen (Engelsch, Spaansch, Fransch en Duitsch);
k. gymnastiek;
l. zingen;
m. teekenen; en
n. voor meisjes bovendien: nuttige en fraaie handwerken.

2. De Gouverneur kan, op gemotiveerd voorstel van de plaatselijke schoolcommissie, voor eene bepaalde school wijziging in het voormeld programma aanbrengen.

3. De schoolopziener kan vrijstelling verleenen van de verplichting tot het bijwonen van de lessen in een of meer vakken. Deze vrijstelling is niet van invloed op het te betalen schoolgeld.

Art. 18.

1. Meer uitgebreid lager onderwijs wordt gegeven tegen betaling van schoolgeld en alleen op de hoofdplaats van het eiland Curaçao.

2. Wanneer later ook op andere plaatsen in de kolonie behoefte aan dit onderwijs gevoeld wordt en de op te richten school door minstens 40 kinderen zal worden bezocht, zal, zoo doenlijk, ook daar zoodanige school worden geopend.

3. Indien het getal kinderen op deze school beneden 20 daalt, zal zij weder opgeheven worden.

Art. 19.

1. De Gouverneur kan bij uitzondering ten behoeve van kinderen, die niet als leerlingen der school zijn ingeschreven, vergunning verleenen tot het bijwonen van de lessen in een of meer der vakken, welke in de twee hoogste klassen van eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs worden onderwezen.

2. Voor het bijwonen van deze lessen zal eene bij besluit te regelen vergoeding worden betaald.

Art. 20.

1. Het bedrag der schoolgelden, alsmede de wijze van betaling, wordt bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

2. Vrijstelling of vermindering van schoolgelden kan in bijzondere gevallen door den Gouverneur, gehoord de plaatselijke schoolcommissie, worden toegestaan.

Art. 21.

1. Eenmaal 's jaars — in de eerste week der maand Januari — worden leerlingen voor de openbare school door de hoofden der scholen aangenomen.

2. Het is nochtans toegelaten kinderen, die na den termijn voor toelating zijn komen wonen op de plaats, waar eene school gevestigd is, of voor wie om andere redenen tusschentijdsche plaatsing wordt aangevraagd, op die scholen aan te nemen.

3. Het hoofd der school bepaalt, in welke klasse de toegelaten kinderen zullen worden geplaatst.

4. Daar, waar voldoende gelegenheid tot het doen vaccineeren van de kinderen bestaat, wordt ter toelating op eene openbare school eene door een bevoegd geneesheer afgegeven verklaring gevorderd, dat het kind, waarvoor plaatsing gevraagd wordt, gevaccineerd is of de natuurlijke kinderpokken gehad heeft.

5. Deze verklaring is vrijgesteld van het zegelrecht.

Art. 22.

1. Het schoolonderwijs wordt, onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden, dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle maatschappelijke deugden.

2. De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toe te laten wat strijdig is met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden.

Art. 23.

Minstens eenmaal 's jaars — in de maand December — wordt in alle klassen eene openbare les gehouden. Ouders of voogden der leerlingen worden door het hoofd der school uitgenoodigd daarbij tegenwoordig te zijn.

Art. 24.

Minstens tweemalen 's jaars, — en wel in de maanden April en October — wordt onder de leiding van het hoofd der school eene vergadering van het aan zijne school verbonden personeel gehouden, ter bespreking van onderwijsbelangen, in het bijzonder van de opvoedkunde. Op de eilanden, waar er meer dan éen openbare school is, kunnen deze vergaderingen worden gehouden door het gezamenlijk personeel van alle scholen onder leiding van een onderling te kiezen hoofd van een der scholen. Tot het bijwonen van deze bijeenkomsten kunnen de ouders der leerlingen worden uitgenoodigd.

HOOFDSTUK III.

Van de openbare onderwijzers.

Art. 25.

1. Zij, die van gouvernementswege met het geven van onderwijs worden belast, worden onderscheiden in:

a. onderwijzers 1ste klasse;
b. „ 2de „ ;
c. „ 3de „ ;
d. „ 4de „ .

2. Deze moeten hunne akte van bekwaamheid van de in art. 34 vermelde commissie verkregen hebben of in het bezit zijn van daarmede bij deze verordening gelijkgestelde akten.

Art. 26.

1. Aan het hoofd van elke school is een onderwijzer geplaatst, die den leeftijd van drie en twintig jaren moet volbracht hebben.

2. Het hoofd van eene school voor meer uitgebreid lager onderwijs moet in het bezit zijn van den rang van onderwijzer 1ste klasse.

3. Het hoofd van eene school voor lager onderwijs moet in de hoofdplaats minstens den rang van onderwijzer 3de klasse en in de buitendistricten minstens dien van onderwijzer 4de klasse bezitten.

Art. 27.

1. Het aantal en de rang der onderwijzers, die de hoofden der scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs zullen bijstaan en die minstens den rang van onderwijzer 3de klasse moeten bezitten, worden door den Gouverneur, in overleg met de plaatselijke schoolcommissie, vastgesteld.

2. De Gouverneur kan tot het geven van onderwijs in enkele vakken bij uitzondering personen toelaten, die, zonder in het bezit te zijn van een der bovenvermelde rangen, ter beoordeeling van de in art. 34 vermelde commissie, voldoende bewijzen van bekwaamheid hebben overgelegd of ten haren overstaan met goed gevolg in die vakken examen hebben gedaan.

Art. 28.

1. Het hoofd van eene school voor lager onderwijs wordt bijgestaan door ten minste één onderwijzer, zoodra het aantal schoolgaande kinderen meer dan veertig, — door ten minste twee onderwijzers, zoodra het honderd bedraagt.

2. Voor elk vijftigtal schoolgaande kinderen boven de honderd wordt een onderwijzer meer vereischt.

3. Deze onderwijzers van bijstand moeten minstens den rang van onderwijzer 4de klasse bezitten.

4. In bijzondere gevallen is het toegelaten het hoofd der school door kweekelingen te doen bijstaan. Hoogstens de helft van het personeel van eene school zal uit kweekelingen mogen bestaan.

Art. 29.

1. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs wordt verkregen door het bezit van in Nederland verworven akten van bekwaamheid, waarvan in de hieronder volgende artikelen gesproken wordt, of door het afleggen van de in deze verordening omschreven examens.

2. Hij, die een dezer examens wenscht af te leggen, moet den leeftijd van 18 jaren hebben volbracht.

Art. 30.

1. Het examen ter verkrijging van eene akte als onderwijzer 4de klasse omvat:

a. goed lezen en schrijven;
b. de kennis van de eerste gronden der Nederlandsche taal;
c. het rekenen zoowel met geheele getallen als met gewone en tiendeelige breuken en de kennis van het Nederlandsche stelsel van maten en gewichten;
d. de beginselen der aardrijkskunde, inzonderheid van de Antillen, van Nederland en zijne overzeesche bezittingen en van de Noordkust van Zuid-Amerika;
e. de eerste beginselen van de kennis der natuur.

2. Eene akte van bekwaamheid als onderwijzer der 4de klasse wordt gratis uitgereikt aan ieder, die aan het voormeld examen heeft voldaan, en die een — door het hoofd der school of de hoofden der scholen, waaraan de candidaat werkzaam is geweest, af te geven — bewijs heeft overgelegd, waaruit blijkt:

1°. dat de candidaat gedurende minstens twee jaren bij het onderwijs werkzaam is geweest;

2°. dat hij voldoende begrippen van de meest gebruikelijke methoden van onderwijs en opvoedkunde bezit.

Art. 31.

1. Het examen ter verkrijging van eene akte als onderwijzer 3de klasse omvat:

a. goed lezen en schrijven;
b. de kennis der zinsontleding, der spelregels en der eerste gronden van de Nederlandsche taal;
c. vaardigheid om zich, zoowel mondeling als schriftelijk, juist en gemakkelijk uit te drukken;
d. de eerste oefeningen van het handteekenen;
e. het rekenen, zoowel met geheele getallen als met gewone, en tiendeelige breuken, en kennis van de leer der evenredigheden en van het Nederlandsch stelsel van maten en gewichten;
f. de beginselen der aardrijkskunde, inzonderheid van de kolonie Curaçao, van Nederland en zijne overzeesche bezittingen, en van Europa en Amerika, daaronder begrepen de beginselen van de bestuursinrichting van Nederland en zijne koloniën;
g. de grondtrekken der vaderlandsche geschiedenis;
h. de beginselen van de kennis der natuur;
i. de theorie van het zingen;
k. de beginselen van onderwijs en opvoeding.

2. Eene akte van bekwaamheid als onderwijzer der 3de klasse wordt gratis uitgereikt aan ieder, die aan het voormelde examen heeft voldaan, of die eene akte als onderwijzer bij het lager onderwijs in Nederland verkregen heeft.

Art. 32.

1. Ter verkrijging van de akte als onderwijzer 2de klasse wordt gevorderd:

a. de akte in het tweede lid van het voorgaande artikel vermeld;
b. het bewijs van minstens tweejarige werkzaamheid als onderwijzer aan een of meer gouvernementsscholen of bijzondere scholen in de kolonie of in Nederland, door de hoofden dier scholen afgegeven;
c. het afleggen van een examen, omvattend:

1°. de kennis der Nederlandsche taal en van minstens een der 4 in het volgende artikel genoemde talen;
2°. rekenen, stel- en meetkunde;
3°. vaderlandsche en algemeene geschiedenis;
4°. aardrijkskunde;
5°. natuurkunde;
6°. opvoedkunde.

2. Aan ieder, die aan bovenvermelde eischen voldoet, wordt eene akte van bekwaamheid als onderwijzer 2de klasse gratis uitgereikt.

3. De akte als onderwijzer 2de klasse wordt ook uitgereikt aan hem, die:

a. in Nederland de hoofdonderwijzersakte heeft behaald;
b. in Nederland de akte als onderwijzer bij het lager onderwijs heeft verkregen en, hetzij aldaar, hetzij op Curaçao, met goed gevolg in twee der in art. 33 sub *c* genoemde vakken examen heeft afgelegd, waarvan ten minste een vermeld onder No. 1—5.

Art. 33.

De akte als onderwijzer 1ste klasse wordt uitgereikt aan hem, die:

a. in Nederland de hoofdonderwijzersakte heeft verkregen en in het bezit is van eene akte van bekwaamheid in minstens twee der vakken, genoemd onder la. *c* van dit artikel, waarvan ten minste een vermeld onder No. 1—5;
b. eene akte als onderwijzer bij het lager onderwijs in Nederland bezit, daarbij de bevoegdheid verkregen heeft om als leeraar bij het middelbaar onderwijs werkzaam te zijn en bovendien in het bezit is van eene akte van bekwaamheid in een der vakken onder la. *c* van dit artikel gemeld;
c. de akte van bekwaamheid als onderwijzer 2de klasse verkregen heeft en bovendien eene akte van bekwaamheid bezit in minstens drie der volgende vakken, waarvan ten minste een vermeld onder No. 1—5:

1°. de Spaansche taal;
2°. de Engelsche taal;
3°. de Fransche taal;
4°. de Duitsche taal;
5°. wiskunde;
6°. boekhouden;
7°. land- of tuinbouw;
8°. gymnastiek;
9°. nuttige handwerken.

Art. 34.

1. Jaarlijks wordt door den Gouverneur eene commissie benoemd tot het afnemen van de examens, in de artikelen 30, 31, 32 en 33 bedoeld. De commissie kan zich door deskundigen laten bijstaan. Zij wijst de tijden wanneer en de plaatsen waar zij hare zittingen zal houden tijdig aan.

2. De schoolopziener treedt ambtshalve als voorzitter van deze examen-commissie op.

3. Al wat verder op deze examens betrekking heeft wordt bij besluit van den Gouverneur geregeld, zooveel mogelijk overeenkomstig de in Nederland daaromtrent bestaande bepalingen.

4. De examens, behalve die voor onderwijzeressen, worden in het openbaar gehouden.

Art. 35.

Voor eene aanstelling tot onderwijzer of kweekeling en voor de toelating tot het geven van onderwijs wordt de overlegging vereischt van een bewijs van goed zedelijk gedrag door de plaatselijke schoolcommissie afgegeven.

Art. 36.

1. Hoofden van scholen zenden jaarlijks in de maand October aan den schoolopziener een plan voor een rooster van werkzaamheden voor het volgend jaar in. Verder houden zij eene nauwkeurige naamlijst van hunne leerlingen, en doen daarop aanteekening van het schoolverzuim.

2. Tweemaal in het jaar, vóór 10 Januari en vóór 10 Juli, zenden zij bij de plaatselijke schoolcommissie een in tweevoud opgemaakt verslag in van het gedrag, de vorderingen en het schoolverzuim der leerlingen.

3. Bedoelde schoolcommissiën zenden een dier verslagen aan den Gouverneur, met bijvoeging der opmerkingen en toelichtingen, die zij noodig achten.

4. De onderwijzers, met de opleiding van de leerlingen der normaallessen belast, geven vóór de in het 2de lid genoemde tijdstippen op gelijke wijze als daarin vermeld een verslag van het hun toevertrouwd onderwijs aan de schoolcommissie, die daarvan, met bijvoeging van de opmerkingen, die zij noodig mocht oordeelen, aan den Gouverneur mededeeling doet.

Art. 37.

1. Zij, die thans onder den naam van kweekeling aan de openbare scholen bij het onderwijs werkzaam zijn, gelijk ook zij, die later als kweekeling worden aangesteld, moeten, de eersten binnen drie jaren na het in werking treden dezer verordening, de laatsten binnen drie jaren na hunne aanstelling, het onderwijzersexamen afleggen.

2. Aan dit examen niet voldoende, worden zij door de plaatselijke schoolcommissie ontslagen, tenzij deze, na verkregen machtiging van den Gouverneur, reden vindt om dien termijn te verlengen.

Art. 38.

De traktementen van de onderwijzers der verschillende klassen, alsmede de toelagen van kweekelingen en anderen, die bij het openbaar onderwijs werkzaam zijn, worden bij besluit vastgesteld.

Art. 39.

1. Het is den onderwijzers op straffe van ontslag verboden handel te drijven of eenige nering of beroep, behalve het geven van onderwijs, uit te oefenen.

2. Het is hun op gelijke straffe verboden ambten of bedie-

ningen te bekleeden of te gedoogen, dat te hunnen huize handel of nering gedreven of eenig beroep uitgeoefend wordt door de leden van hun gezin.

3. Zoowel van het eene als van het andere verbod kan vrijstelling worden verleend door den Gouverneur, de plaatselijke schoolcommissie gehoord.

4. De onderwijzers zijn verplicht in het district, waarin hunne school gevestigd is, hun vast en voortdurend verblijf te houden.

5. De Gouverneur kan, de plaatselijke schoolcommissie gehoord, hun vergunning verleenen om buiten het sub 4 genoemde district te wonen, welke vergunning echter te allen tijde kan worden ingetrokken.

HOOFDSTUK IV.

Van het bijzonder onderwijs.

Art. 40.

Tot het geven van bijzonder onderwijs wordt vereischt het bezit:

a. van eene akte van bekwaamheid, of van de verklaring van den schoolopziener, bedoeld bij art. 6 la. *b*;
b. van een bewijs van goed zedelijk gedrag;
c. van een bewijs, dat deze stukken op Curaçao door den voorzitter der schoolcommissie en op de overige eilanden door den Gezaghebber zijn gezien en in orde bevonden.

Art. 41.

1. Hoofden van bijzondere scholen moeten den leeftijd van 23 jaren hebben bereikt.

2. Zij zijn verplicht binnen 14 dagen na de opening van hunne inrichting van onderwijs daarvan schriftelijk kennis te geven aan den schoolopziener en aan de plaatselijke schoolcommissie, met opgave der vakken, waarin onderwijs gegeven wordt en zulks op straffe als bij art. 7 vastgesteld.

Art. 42.

1. De examens voor onderwijzers aan bijzondere scholen zijn gelijk aan die, welke vereischt worden voor onderwijzers aan openbare scholen.

2. Aan hem, die niet in het bezit is van eene akte van bekwaamheid als onderwijzer, kan door den Gouverneur, na ingewonnen advies van de plaatselijke schoolcommissie, vergunning verleend worden om, na afgelegd voldoend examen in minstens een der in art. 33 sub *c* genoemde talen voor de commissie in art. 34 bedoeld, eene school te openen, waarin op straffe als bij art. 7 vastgesteld, uitsluitend in die vakken onderwijs zal mogen worden gegeven.

Art. 43.

1. Door de kolonie wordt over elk dienstjaar aan de besturen van bijzondere lagere scholen eene bijdrage verleend, volgens de hierna te melden regelen en maatstaf, mits:

1°. de school staat onder het bestuur van eene instelling of vereeniging, die rechtspersoonlijkheid bezit;

2°. het leerplan aan den schoolopziener wordt medegedeeld en het onderwijs omvat:

a. lezen;
b. schrijven;
c. rekenen;
d. de eerste gronden der Nederlandsche taal;
e. de beginselen der aardrijkskunde;
f. die van de kennis der natuur;
g. zingen;
h. de eerste oefeningen van het handteekenen;
i. voor meisjes bovendien: nuttige handwerken.

3°. dat onderwijs gegeven wordt zooveel mogelijk in de Nederlandsche taal en gedurende ten minste 18 uren per week, waarvan ten hoogste twee uren mogen worden besteed aan het vak nuttige handwerken, volgens een aan den schoolopziener medegedeeld en in een der schoolvertrekken op eene zichtbare plaats opgehangen rooster van lesuren, waarop tevens de feestdagen en vacantietijden zijn vermeld;

4°. nauwkeurige aanteekening worde gehouden van het schoolbezoek;
5°. het onderwijzend personeel voldoet aan het daaromtrent bepaalde in artikelen 45 en 46.

2. Voor die bijdrage komen niet in aanmerking de bijzondere scholen:

a. waarvan het aantal leerlingen boven 6 jaren, dat op 1°. Januari van elk dienstjaar als werkelijk schoolgaande bekend staat, minder dan 40 bedraagt;
b. waarvan de opbrengst der schoolgelden eene inkomst oplevert van gemiddeld f 60.— of meer per leerling en per jaar;
c. wanneer bij vacature in het onderwijzend personeel tusschen het ontstaan daarvan en de aanvaarding zijner betrekking door den benoemde een langere tijd verloopt dan van 6 maanden;
d. waarvan blijkt, dat zij gehouden worden als winstgevend bedrijf.

3. De besturen zijn gehouden aan den Gouverneur, aan den schoolopziener en aan de leden van de plaatselijke schoolcommissie alle gewenschte inlichtingen, bedoeld bij art. 49 te geven, ook die verlangd met betrekking tot litt. *a—d* sub 2 van dit artikel vermeld, en zulks op straffe van verval van aanspraak op de bijdrage.

4. Jaarlijks in de maand Januari zendt het bestuur, dat op eene gouvernementsbijdrage krachtens dit artikel over het voorgaande jaar of gedeelte ervan aanspraak maakt, zijne daartoe strekkende aanvrage, onder overlegging van een extract of afschrift der gehouden aanteekeningen van het schoolbezoek, aan den Gouverneur in.

5. Deze beslist vóór 1°. Mei daaraanvolgende, of de school voldoet aan de eischen en voorwaarden in deze verordening tot het verleenen van eene gouvernementsbijdrage gesteld, en bepaalt het bedrag dier bijdrage overeenkomstig art. 44.

Art. 44.

1. De in het vorige artikel bedoelde bijdrage wordt bepaald als volgt:

1°. Wanneer aan het hoofd der school overeenkomstig art. 46 een onderwijzer is geplaatst minstens in het bezit eener akte als onderwijzer 3de klasse:

a. voor elk hoofd eener school met eene bevolking van 100 en minder leerlingen 600 gulden;
boven een honderd t/m twee honderd leerlingen 650 gulden;
boven twee honderd t/m drie honderd leerlingen 700 gulden;
boven drie honderd leerlingen 750 gulden;

b. wanneer aan het hoofd der school overeenkomstig art. 46 een onderwijzer is geplaatst in het bezit eener akte als onderwijzer 4de klasse:
voor elk hoofd eener school met eene bevolking van 100 en minder leerlingen 450 gulden;
boven een honderd t/m twee honderd leerlingen 500 gulden;
boven twee honderd t/m drie honderd leerlingen 550 gulden;
boven drie honderd leerlingen 600 gulden;

c. indien het hoofd eener school ingevolge art. 46 van deze verordening wordt bijgestaan door een of meer onderwijzers of kweekelingen: 300 gulden voor elken onderwijzer, en voor elken kweekeling 200 gulden, met dien verstande dat slechts ten aanzien van de helft van het onderwijzend personeel van bijstand op de scholen in de buitendistricten op Caraçao en op die op de overige eilanden der kolonie de bijdragen voor onderwijzers bepaald zullen worden verleend.

Indien een onderwijzer of kweekeling in den loop van het jaar in dienst wordt gesteld, tengevolge van ontslag de school verlaat, of overlijdt, wordt de bijdrage berekend naar den maatstaf, sub *a* en *b* vermeld, in evenredigheid van het aantal volle maanden, dat hij in dat jaar aan de school verbonden is geweest;

2°. vijf en twintig ten honderd van de werkelijk gedane noodzakelijke uitgaven wegens het stichten, verbouwen en aankoopen van schoollokalen en het aanschaffen van nieuwe meubelen.

2. Het krachtens de bepaling sub 1°. toe te kennen subsidie wordt verleend met ingang van het kwartaal, waarin een aanvang wordt gemaakt met het onderwijs op de school waarvoor het subsidie is aangevraagd.

3. De uitkeering van het subsidie geschiedt op den grondslag van dat in het voorafgaande jaar verstrekt. Eventueele verschillen tusschen dit bedrag en de som, die, overeenkomstig het laatste lid van art. 43, werkelijk verschuldigd is, zullen verrekend worden nadat die som zal zijn bepaald.

Art. 45.

1. Het onderwijzend personeel, dat op eene school, waarvoor overeenkomstig de bepalingen van deze verordening subsidie verlangd wordt of verleend is, werkzaam moet wezen, wordt bepaald op :

a. voor de scholen in het 1ste district op het eiland Curaçao : één op elk getal van ten hoogste 50 leerlingen;

b. voor de overige scholen : één op elk getal van ten hoogste 80 leerlingen.

2. Wanneer het onderwijzend personeel van eene school, waarvoor subsidie verlangd wordt, een grooter getal aanwijst dan dat bij dit artikel vereischt, wordt voor die meerdere onderwijzers geen subsidie verstrekt.

Art. 46.

1. De hoofden van de gesubsidieerde bijzondere scholen in het eerste district op het eiland Curaçao moeten in het bezit zijn ten minste van eene akte als onderwijzer 3de klasse en die op de overige scholen ten minste van eene akte als onderwijzer 4de klasse, een en ander zooals bedoeld bij de artikelen 30 en 31 van deze verordening.

2. Het verder onderwijzend personeel op de genoemde scholen moet in het bezit zijn ten minste van eene akte als onderwijzer 4de klasse, tenzij — en zulks ten aanzien van hoogstens de helft van het personeel van bijstand — het voorschrift van art. 6 toepassing erlangt.

3. Hoofden van scholen voor meer uitgebreid lager onderwijs moeten minstens in het bezit zijn van eene akte van bevoegdheid voor onderwijzer 2de klasse, bedoeld bij art. 32 van deze verordening.

Art. 47.

Onder werkelijk schoolgaande kinderen en leerlingen wordt voor de toepassing van de artt. 43—44 dezer verordening verstaan kinderen van ten minste zesjarigen leeftijd, die niet meer dan een derde van alle schooltijden hebben verzuimd.

Art. 48.

De volgende bijzondere scholen zullen, zoolang zij niet aan de in deze verordening gestelde eischen (waarvan echter zijn uitgezonderd de bepalingen van art. 43 onder 1°., 2°., 3°. en 4°.) voldoen, de onderstaande subsidiën genieten, als:

CURAÇAO.

De volgende Roomsch-Katholieke scholen:
de fraterscholen aan de Overzijde en op Pietermaai in het stadsdistrict, respectievelijk f 1,800.— en f 1,600.—;
2 zusterscholen in het stadsdistrict, elk f 1,100.—;
de zusterschool te Montagne f 200.—;
die te St. Willebrordus f 1000.—;
die te Westpunt f 1,000.—;
die te Santa Rosa, Santa Maria en Barber, elk f 1,000.—

ARUBA.

de Roomsch-Katholieke zusterscholen te Oranjestad, Santa-Cruz, Noord en Sabaneta, respectievelijk f 850.—, f 850.—, f 700.— en f 200.—
de Protestantsche school te Piedra Plat f 350.—.

BONAIRE.

de Roomsch-Katholieke zusterscholen te Kralendijk en te Rincon respectievelijk f 1,200.— en f 800.—

ST. MARTIN (Ned. ged.).

de Roomsch-Katholieke zusterscholen te Philipsburg en Simpsonsbaai en de Methodistenschool te Philipsburg respectievelijk f 600.—, f 400.— en f 500.—

ST. EUSTATIUS.

de Roomsch-Katholieke zusterschool f 400.—.

SABA.

de Roomsch-Katholieke zusterschool f 800.—.

HOOFDSTUK V.

Van het toezicht op het onderwijs.

Art. 49.

1. De hoofden, zoowel van openbare als van bijzondere scholen, en de overige onderwijzers zijn verplicht hun, die met het schooltoezicht zijn belast, de verlangde inlichtingen te geven omtrent de scholen en het onderwijs.

2. De onderwijzers van openbare scholen zijn hiertoe verplicht in elken vorm, waarin die inlichtingen gevraagd worden, hetzij schriftelijk, hetzij mondeling en zoowel bij gelegenheid van schoolbezoek als op andere tijdstippen.

3. Weigering in deze wordt gestraft met eene geldboete van 25 gulden en gevangenisstraf van drie dagen, tezamen of afzonderlijk, en bij herhaling telkens met eene geldboete van 50 gulden en gevangenisstraf van zes dagen, tezamen of afzonderlijk.

Art. 50.

Het algemeen toezicht op het onderwijs, is, onder opper-toezicht van den Gouverneur, in de kolonie opgedragen aan den schoolopziener,—bovendien op Curaçao aan eene school-commissie en op elk der overige eilanden aan den Raad van Politie, als plaatselijke schoolcommissie.

Art. 51.

1. De schoolopziener en de overige leden der schoolcommissie op Curaçao worden door den Gouverneur benoemd.

2. De schoolopziener wordt voorzien van een door den Gouverneur vast te stellen instructie en legt den bij die instructie voor te schrijven eed af.

3. Hij is belast met de betrekking van secretaris van de schoolcommissie.

Art. 52.

1. De schoolcommissie van Curaçao bestaat, behalve uit den schoolopziener, bedoeld in het vorige artikel, uit minstens 6 leden, waarvan jaarlijks één lid aftreedt, dat echter kan worden herbenoemd. Zij kiest uit haar midden jaarlijks een voorzitter en een onder-voorzitter en regelt hare werkzaamheden bij huishoudelijk reglement, dat aan de goedkeuring van den Gouverneur wordt onderworpen.

2. Op de overige eilanden kunnen aan de plaatselijke schoolcommissie een of meer personen worden toegevoegd, om haar in het toezicht van het onderwijs bij te staan.

Art. 53.

1. De plaatselijke schoolcommissiën bezoeken de scholen zoo dikwerf zij dit noodig achten, doch minstens eenmaal 's jaars; die bezoeken geschieden zooveel mogelijk door de leden van elk dier colleges gezamenlijk.

2. Gemelde colleges zorgen, dat de verordening op het onderwijs wordt nageleefd, houden aanteekening van het onderwijzend personeel, van het getal leerlingen en van den staat van het onderwijs; geven den Gouverneur de inlichtingen, die hij mocht verlangen en doen aan den Gouverneur de voorstellen, die zij in het belang van het onderwijs noodig achten; verleenen den onderwijzers, die hunne voorlichting, hulp of medewerking vragen, bijstand en beijveren zich den bloei van het onderwijs naar vermogen te bevorderen; zenden jaarlijks vóór 1°. Maart aan den Gouverneur een beredeneerd verslag van den toestand van het onderwijs in hun ambtsgebied; bevorderen, zooveel zij vermogen, het getrouw schoolbezoek en doen voorstellen, die daartoe dienstig kunnen zijn.

Art. 54.

1. De leden der plaatselijke schoolcommissiën zijn evenals de schoolopziener bevoegd van de overtredingen dezer verordening proces-verbaal op te maken.

2. Alle scholen, zoo openbare als bijzondere, zijn steeds voor hen toegankelijk.

Art. 55.

1. De schoolopziener bezoekt de scholen op het eiland Curaçao minstens viermalen 's jaars, die op de eilanden Aruba en Bonaire minstens eenmaal 's jaars en die op de overige eilanden der kolonie minstens eenmaal elke twee jaren.

2. Aan den schoolopziener is bovendien opgedragen om, in overleg met de plaatselijke schoolcommissie, en, gehoord de hoofden der scholen, voor zoover de openbare scholen betreft:

a. de vacanties, een nauwkeurig jaarlijksch programma, door den Gouverneur goed te keuren, de bij het onderwijs te gebruiken boeken en de verdeeling in klassen voor die scholen vast te stellen;

b. te zorgen, dat er bij de regeling der schooluren voor de schoolgaande kinderen gelegenheid gelaten wordt tot het ontvangen van godsdienstonderwijs.

Art. 56.

Ten opzichte der openbare scholen hebben de plaatselijke schoolcommissiën het recht, op aanzoek der onderwijzers, leerlingen van de scholen te verwijderen.

Overgangsbepalingen.

Art. 57.

1. De onder welken titel ook in dienst zijnde onderwijzers of onderwijzeressen, die bij het inwerkingtreden dezer verordening wettig in die betrekkingen zijn, behoeven om daarin voort te gaan, geene herbenoeming of erkenning, en worden, wat betreft hunne traktementen en de periodieke verhoogingen daarvan, in geen geval in hunne aanspraken verkort.

2. Hij, die bij de inwerkingtreding van deze verordening in het bezit is van de volgens de voorschriften der verordening van 5 Juli/17 October 1884 (P. B. 1884 No. 16) gevorderde bewijzen van bekwaamheid om in een hoogeren rang te worden benoemd dan dien hij bij die inwerkingtreding bekleedt, kan krachtens die bewijzen in den hoogeren rang worden aangesteld.

Art. 58.

1. Hij, die bij het inwerkingtreden dezer verordening aan eene gesubsidieerde bijzondere school als onderwijzer werkzaam is en het laatst voorafgegane jaar als zoodanig aan het onderwijs verbonden is geweest, wordt in den zin van deze verordening als onderwijzer 4e klasse aangemerkt, mits hij binnen 4 maanden na de invoering dezer verordening het daartoe strekkend verzoek aan den Gouverneur gedaan heeft.

2. Hij, die op dat tijdstip aan eene gesubsidieerde bijzondere school als kweekeling werkzaam is en het laatst voorafgegane jaar als zoodanig aan het onderwijs verbonden is geweest, wordt voor een termijn van drie jaren vrijgesteld van de bepaling van art. 6, sub *b*, en gedurende dat tijdsverloop in den zin van deze verordening als kweekeling aangemerkt, mits hij binnen 4 maanden na de invoering dezer verordening het daartoe strekkend verzoek aan den Gouverneur gedaan heeft.

3. Of een persoon voor de toepassing van dit artikel als onderwijzer of als kweekeling moet worden aangemerkt, wordt door den Gouverneur beoordeeld.

4. Aan belanghebbenden wordt een bewijs van toelating of van vrijstelling door den Gouverneur uitgereikt.

Art. 59.

1. Hij, die bij de inwerkingtreding van deze verordening aan eene andere dan in het vorige artikel bedoelde school met het geven van onderwijs belast is, kan voor een termijn van drie jaren door den Gouverneur worden vrijgesteld van de bepaling van art. 5 omtrent de bewijzen van bekwaamheid en mag alsdan op die school zijne werkzaamheden gedurende dien termijn op den bestaanden voet voortzetten.

2. In bijzondere omstandigheden kan die termijn door den Gouverneur worden verlengd.

Art. 60.

De schoolcommissie op Curaçao is met het inwerkingtreden van deze verordening ontbonden, en geeft haar archief over aan de nieuwe commissie, overeenkomstig deze verordening door den Gouverneur benoemd.

Slotbepaling.

Art. 61.

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur nader te bepalen dag, als wanneer alle vroegere verordeningen, bepalingen en besluiten, ter regeling van het onderwijs in deze kolonie vervallen.

Gegeven te Willemstad, den 6n. October 1906.

J. O. DE JONG V. B. & D.

De Gouvernements-Secretaris,

J. F. HAAIJEN.

Uitgegeven den 11n. Mei 1907.

De Gouvernements-Secretaris,

J. F. HAAIJEN.

In bijzondere omstandigheden kan die termijn door den Gouverneur worden verlengd.

Art. 60.

De schoolcommissie op Curaçao is met het inwerkingtreden van deze verordening ontbonden, en geeft haar archief over aan de nieuwe commissie, overeenkomstig deze verordening door den Gouverneur benoemd.

Slotbepaling.

Art. 61.

Deze verordening treedt in werking op een door den Gouverneur nader te bepalen dag, als wanneer alle vroegere verordeningen, bepalingen en besluiten, ter regeling van het onderwijs in deze kolonie vervallen.

Gegeven te Willemstad, den 6n. October 1936.

J. O. DE JONG V. B. & D.

De Gouvernements-Secretaris,

J. F. BAAIJES.

Uitgegeven den 11n Mei 1937.

De Gouvernements-Secretaris,

J. F. BAAIJES.